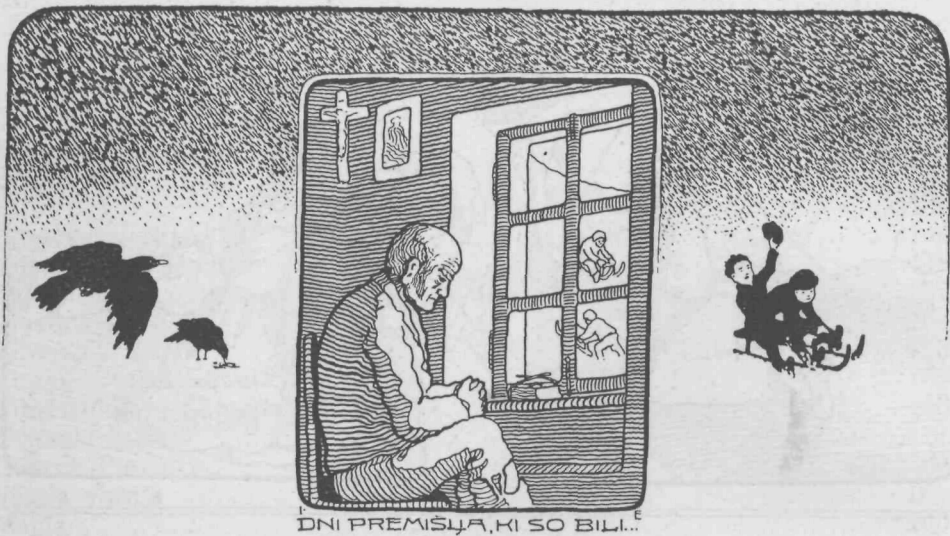

IVO TROŠT:

Junaški jezdec.

Lovričekov Tonček se je šele pripravljaj, da vstopi prihodnjo jesen v domačo šolo. Resen se mu je zdel ta korak in tako imeniten, da je Tonček povedal vsakemu, kdor se je le zanimal za ta važni dogodek, da zna že šteti do pet in nazaj, da se piše Anton Lovriček ter da je prve hlače raztrgal že predlansko jesen. Z očetom je bil že dvakrat v cerkvi pri petih litanijah in hudo modro se je držal. Z materjo je o Veliki noči videl božji grob in se ni prav nič bal grdogledih rimskih vojakov, saj je vedel, da so samo leseni. S starejšim bratom se je že odpravil v gozd po drv in na pašo, kjer je pokal z bičem, tako da so se radovedno ozirale še sosedove kravice, kje se je vzel tak junak.

Pozimi je že večkrat izkušal, kako je prijetno, če se tak-le možic prevrne s sani, ko bliskoma drče s hriba za hišo. Pomeril je zemljo z lastnim telescem podolgem in počez, ko je na ledu resno in leseno se držeč pošteno telebnil, pa se zopet pobral, otrl roke in se vnovič zapodil v novo nevarnost, a zbal se ni.

Poznal je na domačem skednju gugalnico, vedel prav dobro, kje rasto spomladi najbolj gladke šibe za glasne piščali, in prve zvončke je trgal, ako mu je le kdo povedal, da so že prikimali iz zemlje. Jeseni je klatil orehe in nosil za spomin na orehovo suknjico malone do Božiča črne prste. Tudi svoj pipec je že imel, pa ga je izgubil.

Iz tega spozna lahko vsakdo, da je prav mnogo videl in poizkusil Lovričkov Tonček, samo v šolo še ni vstopil in pa — s konja še ni padel, ker ni nikoli jahal v svojem petpomladnem življenju.

Imeli so pri hiši staro sirasto kobilo. Pametna je bila in modra, da je jedla kar iz roke, če ji je Tonček ponudil kos kruha. Ko ni bilo več kruha, ki je kmalu izginil med njenimi zobmi, je Tončku hvaležno obliznila čepico na glavi. Previdna je bila torej in krotka Lovričkova kobila, govorila vendar ni kakor človek, a vsakdo bi ji prisodil, da gotovo misli prav tako kot človek ali vsaj tako pametno kot Lovričkov Tonček, ki je klical kobilo z imenom »Sirka« samo za to, da se mu je oglasila z rezgetanjem. To je dečka tako veselilo, da se je vselej nezgetaje zasmeljal razumni živali, ki ji je bilo treba samo še človeške govorice, pa bi — kakor Bileamov osel v svetem pismu — razodevala ljudem svoje misli.

Tudi nobenih muh, razen konjskih, ni poznala Lovričkova kobila. Zato ji je Tonček že večkrat obetal, da ji lepega dne spleza z jasli na hrbet, ali mu pa brat pomaga na tako vzvišeno stališče, in šla bosta: Hi, konjiček, hop, hop, hop! Hi, konjiček, zdaj v kalop!

Pozno je bil tisto pomlad zapadel sneg in mehak je bil kakor jančja volna ta poslednji pozdrav starke zime. Ni ga nasulo na debelo, a vendar toliko, da je vsakdo, ki ga je gazil, stopal po mehkem. Tiste dni je počivala tudi Lovričkova Sirka, zakaj pota so bila slaba, in ljudje so se — kakor sredi zime — radi stiskali h goreči peči. Ali tretji dan se zvedri. Pomladnje solnce se zasmehlja na jasnem nebu. Vsi vaščani so ga prišli pozdravljat kakor ljubega znanca, ki je zaostal nekje na potu in je šele sedaj došel svoje prijatelje. Sneg se je topil, da je stala snežnica pod vsakim kapom ob hišah.

Tiste dni je Lovričkova Sirka samo zobala rumeno žito iz jasli ter hrstala sladko mrvo izpred sebe. Ko se je solnce najlepše oziralo po zasneženi pokrajini, jo je odvezal Tončkov starejši brat in gnal na vodo, ki je tekla skozi vas.

Ta večer je Tonček izkusil, kako se godi jezdecem med nebom in zemljo, pa še huje na zemlji. Došel je z bratom k vodi in prav moško pomagal žvižgati, da bo kobila rajša pila. Za plačilo te dobrote je pa že imel dognano v svojih mislih, da jo zajaha prvič v življenju.

Z bratovo pomočjo je res splezal kmalu kobili na hrbtišče. Z obema rokama se je držal za grivo in omahoval, ko je kobila nemirno zganila s hrbtom; padel pa ni. Sirka je dvignila vrat in kakor da sluti, kako s tem ustreže svojemu kruhadajalcu, je veselo zdirjala po vasi proti domu. Tonček se je sklonil na njen vrat in se ga tiščal, kakor ruski kazak, kadar strelja s konja na sovražnika. Zmagovito je zavpil: »Hi-i-i, luca!« Tako je šlo po mlademu mehku snegu, da je kobili izpod kopit odletala brozga in snežena voda na vse strani. Tonček je mislil, da plava na oblakih, zakaj odskakoval je s kobilinega hrbta kakor žoga od tal; toda padel ni, dasi je kobila očitno nameravala prav nekaj takega kot njegovo pogubo.

Seveda pametna je bila, govorila pa vendar ni Lovričkova Sirka. Tonček ni mogel niti opaziti kake nevarnosti, zakaj kobila je drvila z njim bliskovito skozi vas; on je pa menil, da prav gotovo vsi gledajo za njim — junaškim jezdecem in se mu čudijo: »A? Še v šolo ga niso zapisali, pa kaj zna!« In ponosno kot Radecki, ko je premagal Lahe in se zmagovito vračal v Milan, se je držal pokonci in samo obžaloval, da je tako blizu domača hiša in z njo konec njegove slave.

Izpočita žival menda kakor nalašč zahrže veselo na domačem dvorišču. Vsak, kdor le more, prihiti gledat, kaj se je zgodilo tako slovečega, da je celo Sirka vesela.

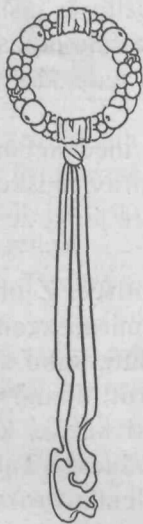
In vsi so videli, kako je kobila nagloma zletela naravnost v hlev. »O-o-oh!« se začudijo in zavpijejo vsi. Sirka je namreč na pragu spodobno sklonila glavo, da ni z njo zadela ob zgornji podboj, a Tončku tega ni mogla povedati, zakaj kakor je bila pametna, govoriti le ni znala. Tonček se je kot Radecki držal preveč moško na kobili, nego da bi se bil utegnil ukloniti, zato je pa zdrsnil po kobilinem hrbtišču prav naglo in brez vse nesreče na tla...

Na glas se je jokal, ker je vsa slava tako hitro minila in tako žalostno končala.

Prav nič več moški ni bil tisti večer.

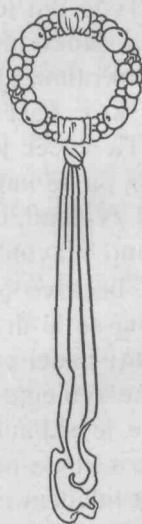
Ko je tisto jesen potem srečno prestopil šolski prag, se je rad pohvalil, da že zna to in ono, ali da je bil tudi že jezdec, tega ni pripovedoval nikoli.

Materi.

*Tam sniva srce,
ki resnično, odkrito
ljubilo me je,
ki edino je znalo
za moje gorje,
ki težke bridkosti
in boli vse —
od sina je vzelo
na svoje roké. —*

*Le spavaj tiho spanje,
le sanjaj sladke sanje —
i moje srce zdaj
tiho gre nazaj
in misli, misli nanje . . .*

Tone Rakovčan.